

„Van bíró a felhők felett...”

MÁRCIUSI SÉTA A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN

Írta: Zsoldos András

Öreg temetőőr vezet a kerepesi-úti temető sírhantjai között.

A legrégebbi parcellában, kidőlt-bedőlt sírok között gránitoszlop. Alatta bronzkoszorú. A gránit alsó részében alig egyméteres vörös márványkő. Nem véstek rá nevet, csak ezt a néhány szót:

„A legszeretettebb atya s a legszeretettebb anyja

A bronzkoszorún olvasom:

„A magyar vendéglősök országos szövetsége, a 36 öreg korcsmáros-naké

A 36 öreg korcsmárosé Petrovics István, Petőfi Sándor édesapja. Ő a legszeretettebb édesapja, felesége, született Hruz Mária, aki itt pihen az urával együtt, Petőfi Sándor édesanyja. Még három név a gránitoszlopon: Petőfi Sándorné Szendrői Julia, Petrovics István, Petőfi Zoltán. Az egész Petőfi család.

Hogyan kerültek így együvé mindazok, akik az „Östököse” emberi életének tényezői voltak?

Petrovics Istvánt, most éppen száz esztendeje, 1949 március 21-én, a pesti tifuszjárvány vitte el. Petőfi ebben az időben Debrecenben tartózkodott, ott értesült édesapja haláláról. A temetésre sem tudott felutazni. Zöldkertutcai lakásáról temették az öreg Petrovicsot a józsefvárosi evangélikus temetőbe. Pest felett ebben az időben dörögtek az ágyúk; Budapest ostromolták a honvéd seregek. A város falai közé bekötözött a fekete réme, a kolera. A költő édesanyja, férje halála után, földijéhez, Révésznéhez költözött az Erdősor-utca 11. számú házba. Oda hordatta, ott akarta megmenteni fia bátorait és könyvtárát. Erről a könyvtárról azt írta Petőfi Arany Jánosnak, amikor arra került a sor, hogy eladja: *„Öt ezer forintom fekszik a könyvekbene.”* A kolera az erdősorutcai háznak csaknem valamennyi lakóját megtalálta, köztük Petőfi Sándor édesanyját is. Május 17-én, az ostrom utolsó napjában halt meg. Ekkor már Petőfi Sándor Budán volt feleségével és fiával együtt, de az ágyúzás miatt nem tudta édesanyját meglátogatni. A másik fiú, István, éppen járatról tért vissza, amikor édesanyja meghalt. A szomorú hírt Révészné üzenté meg Petőfi-nek, aki ágyútűzben jött át a Dunán, hogy halott édesanyjától elbúcsúzhassék. Keservesen zokogott a koporsó fölött, a fiú fájdalom nem talált enyhülést lelkében. Este temették el Petrovics Istvánt Sándor fia és menyé kísérték utolsó útjára. Másik fia, Pista, nem tudott megjelenni a temetésen, katonai szolgálatban a Dunántúlra kellett utaznia. Néhány nappal a temetés után állította Petőfi azt a szerény vörösmárvány síremléket, amelyet beleillesztettek a gránitoszlopba. Öccsének, aki megkérdezte tőle, miért nem vésette a sírkőre szülei nevét, azt felelte Petőfi: *„Ha a németek megvárnak, hogy Petőfi Sándor szülei fekszenek itt, megzavarnák nyugalmukat, kihányják még a sírból is.”*

Édesanyja halála napján levelet írt Petőfi Arany Jánosnak. Ezt írta: *„Olyan csapások érnek, melyek megsemmisítenének, ha csupán fiú volnék s nem férj és apa is. Alig egy hete, hogy megtudtam apám halálát s holnap anyámat temetjük el, azt az anyát, kinél jobbat soha nem teremlett Isten s kit én úgy szerettem, mint soha anyát nem szeretlett senki.”* Ezen a napon írta a fiú fájdalom legmeghatóbb költői megnyilatkozását, *„Szüleim haláláért”* című versét.

Mindennek — száz esztendeje! Azután ide került a család ebbe a pestvárosi temetőbe — egy sírba. Először Zoltánt temették ide, azután Petőfi-né Szendrői Julit, majd

Petrovics Istvánt. A szülőket később hozták át, amikor a józsefvárosi temetőt kiűrtették. Azt mondja a temetőőr:

— Mindenki csodálkozik, aki erre jár véletlenül és elolvassa a neveket. Nem igen tudják, hogy Petőfi Sándor családja fekszik ebben a sírban. Pedig hát illene ezt tudni mindenkinek.

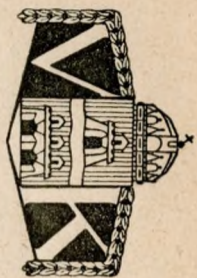
A költő lelke biztosan tudja. Biztosan ide repül a sír fölé, néhány nap múlva, édesapja halálának centenáriumán, március 21-én. Első tavasz napján. És akkor megláthatja a Petrovics-család közelében azoknak a negyvennyolcas vértanuknak sírját, akiket Haynau végeztetett ki Magas emléksírop áll a vértanu-sír fölött, ezzel a felírással:

Hazánk függetlensége és önállósága 1849-ben a kényuralom által kivégeztetett e sírban együtt hamvadó kilenc vértanujának, emlékül, elnyomott nemzetünk helyett a honleányi kegyelet.

A vértanuk nevei: Csernyus Emánuel, Szacsavay Imre, Abancourt Károly, Girón Péter, Stett Miklós, Nosszopi Gáspár, Libál Károly, Kolossy Gábor, Sárközi Sándor. A síremlék másik oldalán Bajza József két sora:

„VAN BÍRÓ A FELHŐK FELETT, ALL A VIL-LAMOS ÉG.”

Es még néhány szót vésetett az emlékműre a honleányi kegyelet ugyanabból a szép Bajza-versből: *„Csatájuk a népjog családja volt.”* Ez a néhány szó, 1855-ben, a forradalom leverése után, a forradalom mártírjainak sírja fölött, betűiben hordozta a későbbi diadalmas forradalmak szikráit. Mint egy másik szerény síremlék ugyancsak ebben a kerepesi-úti temetőben ezzel a felírással: *„Böszörményi László emlékének elvtársai. Meghalt 1869 március 21-én, Pesten, sajtófogásága alatt. Törhet, de nem hajlik.”* Ujságíró volt Böszörményi László, akit Haynau bebörtönöztetett és — Ferenc József — még a kegyezés után sem bocsátott szabadon. Ott halt meg a várbörtönben...

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	Zsoldos András	Hely:	
Cím:	Van bíró a felhők felett	Idő:	1949
Forrás:	Haladás	Személy:	
(Hely)	1949 III/17.	Helyszám:	
(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	
		Tárgy:	Oszlatyozás
			614. 61

Székesvárosi házirnyomda 1926 — 8901